

Oponentský posudek

na diplomovou práci

Autorka práce: Martina Hainová

Název práce: Obrazy a symboly v historických románech Nagība Maḥfūze

Oponent: Prof. PhDr. Jaroslav Oliverius, CSc.

Je potěšitelné, že tématem této diplomové práce jsou tři historické romány Nagība Maḥfūze. Dílo tohoto autora se již dlouho těší velké pozornosti literárních vědců, kritiků a arabistů a bylo mu věnováno mnoho monografií, studií a článků, avšak zmíněné romány stojí stále ve srovnání s jeho další tvorbou na pokraji zájmu. Je to dáno především tím, že pocházejí z raného, počátečního období jeho literárního snažení a že se v nich Maḥfūz ještě nepředstavuje jako vyzrálý, svérázný prozaik. Nicméně tyto romány mají v jeho tvorbě své místo, neboť jsou odrazem kulturních a politických poměrů v Egyptě 30. a 40. let a výmluvně vyjadřují Maḥfūzovy názory na aktuální problémy té doby.

Diplomantka pojala svou práci v širokých souvislostech, takže k vlastnímu tématu dospívá v její druhé polovině. Tato na první pohled nápadná nevyváženost má však své oprávnění. Šest úvodních kapitol obsahuje sumu závažných faktů a úvah biografického, historického, literárně historického a literárně teoretického charakteru, v jejichž světle čtenář v plnosti vnímá stěžejní sedmou kapitolu.

Autorka nejprve pojednává o Nagību Maḥfūzovi ve společensko-historickém kontextu Egypta. Nejprve stručně shrnuje historický vývoj od konce 18. století, hovoří pak dále o kontaktech s Evropou již od středověku a křížových výprav, o Napoleonově expedici, o vládě Muḥammada ʿAlīho a jeho nástupců a o povstání Aḥmada ʿUrābīho a sleduje proces národní a kulturní emancipace Egyptanů až do počátku 20. století. Pak se zaměřuje na Maḥfūzovo mládí, jeho studia a na faktory a události, které formovaly jeho názory a postoje. Zdůrazňuje jeho obdiv k Saʿdu Zaghlūlovi a jeho patriotismus. Zvláštní oddíl věnuje působení Nagība Maḥfūze ve státních službách.

Čtvrtá kapitola popisuje, jak Evropa objevovala Egypt a jak postupně rostl zájem Egyptanů o jejich starou historii a jejich památky. Právem oceňuje rozhodující podíl Francouzů na vzniku egyptologie.

Pátá kapitola obsahuje úvahy literárně teoretického a literárně historického rázu. Týká se historické narativní tvorby. Diplomantka zde uplatnila solidní teoretickou průpravu; opírá se o díla R. Welleka a A. Warrena, Karla Krejčího, Daniely Hodrové, Umberta Eca, Salmana Rushdieho, Michala Sýkory aj.

Šestá kapitola (Arabská kultura a historický román) je opět pojata v celé historické šíři. Má „stručně zmapovat vývoj historického románu na území Egypta, a to již od památek staroegyptských, přes koptské, klasické arabské až po moderní románovou tvorbu z první poloviny 20. století.“ Pozoruhodná je mj. pasáž věnovaná německému egyptologovi Georgu Ebersovi a jeho literárním dílům se staroegyptskou tematikou. Bod 6.6 (Moderní arabský román) by mohl mít přesnější název Egyptský historický román.

Těžištěm diplomové práce Martiny Hainové je 7. kapitola, která se týká první, „historické“ etapy v tvorbě Nagība Maḥfūze. Jako její charakteristické rysy uvádí autorka romantizující tendence a nacionalismus. Zdůrazňuje Maḥfūzovo okouzlení starým Egyptem, jeho hrdost na staroegyptské kořeny, jeho snahy o probuzení národního vědomí a jeho ovlivnění francouzskými romantiky. Hovoří také o motivech a inspiračních vzorech v jeho románech a povídkách.

V dalších oddílech autorka analyzuje tři dotyčné Maḥfūzovy romány, popisuje jejich obsah a děj a svůj výklad prokládá četnými ukázkami a zmiňuje také jeho odklony od historických faktů,

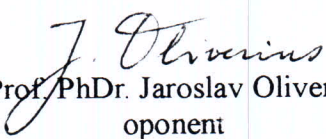
zvláště v prvním románu Ironie osudu. Její výklad dokazuje, že je dobře obeznámena s historickými epochami, v nichž se děj jednotlivých románů odehrává. Opírá se o řadu děl o dějinách starého Egypta, mj. o Ilustrovanou encyklopedii starého Egypta od Miroslava Vernera a kol. Ocenění zaslouží adekvátní styl přeložených ukázek

V závěru autorka shrnula hlavní teze a výsledky, k nimž ve své práci dospěla. Strukturovaný Seznam použité literatury dokládá, že si vytvořila solidní heuristickou základnu.

Diplomantka Martina Hainová předložila původní, vyzrálou práci, jejíž téma ji velice zaujalo, neboť – jak uvádí v Předmluvě – má k starověkému Egyptu silný emocionální vztah, již v dětství podlehla jeho kouzlu a v dalších letech studovala s velkým zájmem jeho dějiny a kulturu. Její práce je cenným příspěvkem k studiu díla Nagība Maḥfūze.

Doporučuji proto, aby byla oceněna jako výborna.

V Praze. 15. června 2013

Prof. PhDr. Jaroslav Oliverius
oponent